

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/20/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8518200195
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8518200195.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému X. P., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom X. XXX, XXX XX X., korešpondenčná adresa: XXX XX Q. XX, E. republika, v konaní o zaplatenie 1.720, 95 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 16.12.2021 č.k. 4Csp/3/2018 - 199, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch III. a IV.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“), napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd konanie o zaplatenie 1.380,- eur s prísl. z a s t a v u j e .

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi istinu 340,95 eur spolu s úrokom vo výške 48,12 eur, s úrokom z omeškania vo výške 0,81 eur,

s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne:

z nezaplatenej istiny vo výške 1.810,95 eur od 28.12.2017 do 4.1.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1750,95 eur od 5.1.2018 do 17.1.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1720,95 eur od 18.1.2018 do 20.2.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1690,95 eur od 21.2.2018 do 20.3.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1660,95 eur od 21.3.2018 do 13.4.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1630,95 eur od 14.4.2018 do 17.5.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1600,95 eur od 18.5.2018 do 15.6.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1570,95 eur od 16.6.2018 do 18.7.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1540,95 eur od 19.7.2018 do 16.8.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1510,95 eur od 17.8.2018 do 20.9.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1480,95 eur od 21.9.2018 do 15.10.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1450,95 eur od 16.10.2018 do 20.11.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1420,95 eur od 21.11.2018 do 17.12.2018,

z nezaplatenej istiny vo výške 1390,95 eur od 18.12.2018 do 18.11.2019,

z nezaplatenej istiny vo výške 1360,95 eur od 19.1.2019 do 15.2.2019,

z nezaplatenej istiny vo výške 1330,95 eur od 16.2.2019 do 19.3.2019,

z nezaplatenej istiny vo výške 1300,95 eur od 20.3.2019 do 15.4.2019,

z nezaplatenej istiny vo výške 1270,95 eur od 16.4.2019 do 22.5.2019,

z nezaplatenej istiny vo výške 1240,95 eur od 23.5.2019 do 17.6.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1210,95 eur od 18.6.2019 do 22.7.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1180,95 eur od 23.7.2019 do 20.8.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1150,95 eur od 21.8.2019 do 18.9.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1120,95 eur od 19.9.2019 do 23.10.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1090,95 eur od 24.10.2019 do 21.11.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1060,95 eur od 22.11.2019 do 23.12.2019,
z nezaplatenej istiny vo výške 1030,95 eur od 24.12.2019 do 21.1.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 1000,95 eur od 22.1.2020 do 21.2.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 970,95 eur od 22.2.2020 do 23.3.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 940,95 eur od 24.3.2020 do 24.4.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 910,95 eur od 25.4.2020 do 25.5.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 880,95 eur od 26.5.2020 do 19.6.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 850,95 eur od 20.6.2020 do 21.7.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 820,95 eur od 22.7.2020 do 24.8.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 790,95 eur od 25.8.2020 do 18.9.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 760,95 eur od 19.9.2020 do 20.10.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 730,95 eur od 21.10.2020 do 20.11.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 700,95 eur od 21.11.2020 do 17.12.2020,
z nezaplatenej istiny vo výške 670,95 eur od 18.12.2020 do 21.1.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 640,95 eur od 22.1.2021 do 24.2.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 610,95 eur od 25.2.2021 do 22.3.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 580,95 eur od 23.3.2021 do 19.4.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 550,95 eur od 20.4.2021 do 19.5.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 520,95 eur od 20.5.2021 do 21.6.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 490,95 eur od 22.6.2021 do 19.7.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 460,95 eur od 20.7.2021 do 19.8.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 430,95 eur od 20.8.2021 do 16.9.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 400,95 eur od 17.9.2021 do 20.10.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 370,95 eur od 21.10.2021 do 22.11.2021,
z nezaplatenej istiny vo výške 340,95 eur od 23.11.2021 do zaplattenia,

nezaplatené poplatky za poistenie vo výške 1,44 eur,

to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

IV. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Prvoinštančný súd svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 11.04.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere na základe ktorej poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 2.100,- eur, ktoré sa žalovaný zaviazal splácať v 96 mesačných splátkach vo výške 29,72 eur, a to vždy k 20. dňu kalendárneho mesiaca s tým, že splatnosť úveru je 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr do 22.04.2024. Úroková sadzba bola dohodnutá fixne vo výške 7,90% ročne, celková čiastka, ktorú mal žalovaný zaplatiť bola uvedená vo výške 2.853,12 eur. Keďže žalovaný nevykonal úhradu dlžných splátok, žalobca listom zo dňa 27.12.2017 oznámil žalovanému svoje rozhodnutie o predčasnej splatnosti celého úveru a vyzval ho na zaplattenie dlhu vo výške 1.921,32 eur s príslušenstvom najneskôr do 07.01.2018. Z prehľadu úhrad vyplýva, že žalovaný do vyhlásenia predčasného zosplattenia úveru uhradil žalobcovi celkovo sumu 517,69 eur. Po zosplattení úveru, aj v priebehu tohto súdneho konania žalovaný realizoval pravidelne ďalšie splátky z úveru v sumách po 30,- eur mesačne, na čo žalobca reagoval čiastočným späťvzatím žaloby. Vzhľadom na čiastočné späťvzatia žaloby zo strany žalobcu v priebehu konania, po čiastočných úhradách dlhu od žalovaného súd v súlade s ust. § 144 a § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku konanie v časti týkajúcej sa zaplattenie sumy 1.380,- eur konanie zastavil.

3. Následne súd pristúpil k posúdeniu dôvodnosti nároku žalobcu. Uzavrel, že žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 2.100,- eur, a po odpočítaní súm započítaných na istinu v celkovej výške 1.380,- eur (v ktorej časti bolo konanie zastavené), ostáva dlžná istina úveru 340,95 eur, ktorú sumu je žalovaný povinný žalobcovi vrátiť. Zároveň je žalovaný povinný uhradiť žalobcovi aj úrok z úveru (vo výške 7,90% ročne), a to do času zosplatnenia úveru, t.j. do 27.12.2017, ktorý bol vyčíslený na sumu 48,12 eur. V tejto súvislosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná v časti, v ktorej sa žalobca domáha od žalovaného zaplataenia zmluvného úroku vo výške 7,90% ročne z nezaplataenej istiny 1.810,95 eur od 28.12.2017 (po zosplatnení) do zaplataenia, nakoľko žalobca poskytuje finančné prostriedky žalovanému iba po dobu splatnosti úverovej zmluvy. Po vyhlásení predčasnej splatnosti žalobca nie je oprávnený požadovať od žalovaného aj zmluvne dohodnuté úroky, ale iba úroky z omeškania, nakoľko dohoda účastníkov umožňujúca úročenie pohľadávky po vyhlásení celého úveru za splatný, je pre rozpor s ust. § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Aj podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Obo/143/1998, dohodnuté úroky, t.j. zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, respektíve jeho splátok. Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženi, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Nič to však nemení na situácii, že pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru. Súd poznamenal, že práva veriteľa na úroky z omeškania veriteľovi patria zo zákona, a teda aj v prípade, ak neboli dohodnuté. Zákon teda garantuje pri omeškani spotrebiteľa veriteľovi úplnú náhradu škody, no súčasne v spotrebiteľských veciach zakazuje zmluvou zhoršenie právneho postavenia spotrebiteľov. Nemali by byť pochybnosti o tom, že popri zákonom stanovenom sankčnom mechanizme, ktorý predpokladá úplné odškodnenie ujmy veriteľa, je ďalšia záťaž a to zmluvnými úrokmi (kumulácia úrokov), záťažou už nad rámec zákona a zhoršuje postavenie spotrebiteľa oproti zákonnému stavu, čo je zakázané (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak by sa nebral zreteľ na slovenskú právnu úpravu a vychádzalo by sa len z povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania, nastáva z pohľadu platného práva pre spotrebiteľa krajne nespravodlivá situácia. Slovenská právna úprava neupravuje úroky za užívanie peňazí poskytnutých spotrebiteľovi po splatnosti, ale len úroky z omeškania a iné sankcie (náhrada škody).

4. Na základe uvedeného (po zastavení konania v časti, v ktorej žalobca zobral žalobu späť), súd vyhovel žalobe v časti o zaplataenie nesplataenej časti istiny úveru vo výške 340,95 eur, kapitalizovaného zmluvného úroku do zosplatnenia a vyhovel žalobe aj v časti o zaplataenie úrokov z omeškania v sadzbe 5% ročne tak, ako sú špecifikované vo výroku rozsudku, tiež vyhovel žalobe v časti požadovaného zaplataenia poplatku za poistenie vo výške 1,44 eur. V prevyšujúcej časti súd žalobe o zaplataenie zmluvných úrokov z úveru vo výške 7,90% ročne (zmluvný úrok po predčasnom zosplatnení úveru) žalobu zamietol.

5. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

6. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, a to proti výroku III., ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. K nároku na zmluvný úrok po zosplatnení úveru poukázal na rozhodnutia krajských súdov (rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 6Co/78/2018 zo dňa 18.04.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 16CoCsp/23/2020 zo dňa 24.11.2020, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/143/2014 zo dňa 19.04.2018, sp.zn. 19Co/142/2018 zo dňa 29.05.2019, sp.zn. 19Co/124/2019 zo dňa 29.04.2020, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 4Cob/62/2007 zo dňa 27.03.2008, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2CoCsp/7/2021 zo dňa 03.02.2021, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/542/2016 zo dňa 13.06.2017, sp.zn. 14Co/101/2018 zo dňa 28.05.2019, sp.zn. 17Co/154/2018 zo dňa 17.06.2020, sp.zn. 12Co/224/2019 zo dňa 17.12.2020, sp.zn. 12CoCsp/8/2020 zo dňa 25.02.2021, sp.zn. 12CoCsp/16/2020 zo dňa 15.04.2021, Krajského súdu v Nitre sp.zn. 25Co/219/2017 zo dňa 13.12.2017, sp.zn. 25Co/24/2019 zo dňa 18.12.2019, sp.zn. 7Co/69/2020 zo dňa 24.09.2020, sp.zn. 5Co/95/2020 zo dňa 09.06.2021, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/131/2019 zo dňa 27.05.2020, sp.zn. 11CoCsp/7/2020 zo dňa 07.07.2020, sp.zn. 25CoCsp/56/2020 zo dňa 10.11.2020, sp.zn. 9CoCsp/61/2020 zo dňa 15.11.2020, sp.zn. 11CoCsp/14/2020 zo dňa 23.02.2021, sp.zn. 11CoCsp/326/2019 zo dňa 31.03.2021, sp.zn. 25CoCsp/10/2021 zo dňa 29.06.2021, sp.zn. 26CoCsp/59/2020 zo dňa 28.07.2021). Žalobca sa nestotožňuje s názorom súdu o nemožnosti uplatniť si nárok na zmluvný úrok aj po vyhlásení

mimoriadnej splatnosti úveru z dôvodu, že popri absencii právnych noriem obmedzujúcich, predmetný nárok veriteľa, existuje množstvo zákonných ustanovení z ktorých priamo, respektíve cez analógiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý (zmluvný) úrok nie je viazaný na zosplatenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov. Poukázal, že v zmysle § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Citované ustanovenie jednoznačne nadväzuje na povinnosť dlžníka platiť úroky na vrátenie prostriedkov. V zmysle § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej ustanovenej zákonom, alebo na základe zákona. Aj keď citované ustanovenie explicitne vymedzuje iba moment od ktorého je dlžník povinný platiť úroky a nie moment do ktorého táto povinnosť trvá, z uvedeného ustanovenia nepriamo vyplýva podmienenosť povinnosti platenia zmluvného úroku držbou peňažných prostriedkov V zmysle § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úrok je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Zdôraznil, že aj citované ustanovenie spája povinnosť dlžníka na platenie úrokov s obdobím skutočnej držby peňažných prostriedkov. Obdobne potom v zmysle ust. § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Ustanovenie § 13 ods. 3 citovaného zákona upravuje potom nárok veriteľa na zmluvný úrok pre prípad odstúpenia od zmluvy zo strany dlžníka. Zdôraznil, že ak zákon č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatení aj veriteľ. Úrok z úveru je nárokom na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ani prípadné zosplatenie dlhu ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami (ktoré však, neexistujú), alebo nepriamo - extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktoré však neboli predložené. Restriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatení neobsahuje žiadny právny predpis. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj s poukazom na aktuálne ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, má žalobca nepochybne nárok na zaplatenie zmluvných úrokov aj za čas po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru a opačný záver súdu odvolateľ považuje za zjavne nedôvodný. Navrhol, aby odvolací súd v zamietavej časti rozsudok zmenil, žalobe vyhovel v plnom rozsahu, a priznal žalobcovi náhradu trov konania.

7. Žalovaný k odvolaniu uviedol, že s odvolaním nesúhlasí, lebo pravidelne žalobcovi platí úrady svojho dlhu a každý mesiac mu zasiela určené splátky.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 379 a nasl. CSP), a dospel k záveru, že rozsudok vo výroku III. (o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti) a vo výroku IV. (o trovách konania) je vecne správny.

9. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

10. V obdobnej veci Krajský súd v Prešove pod sp.zn. 20CoCsp/10/2020 konanie podľa § 162 ods. 1 písm. c/ CSP prerušil a Súdnu dvoru Európskej únie položil otázky v súvislosti s nárokom veriteľa na zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru.

11. Súdny dvor rozsudkom (siedma komora z 10.06.2021 vo veci C-192/20, teda v prejednávanej veci) rozhodol tak, že:

„A : S výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať v tom zmysle, že nie je uplatniteľná na vnútroštátne ustanovenia, podľa ktorých spotrebiteľ, ktorý uzavrel s predajcom alebo dodávateľom zmluvu o úvere, nemôže byť povinný na základe ustanovení tejto zmluvy v prípade

predčasného zosplatnenia úveru platíť predajcovi alebo dodávateľovi bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do skutočného splatenia požičanej sumy, pokiaľ zaplatenie úrokov z omeškania a iných zmluvných pokút splatných podľa uvedenej zmluvy umožňuje kompenzáciu skutočnej škody, ktorú predajca alebo dodávateľ utrpel.

12. V odôvodnení rozsudku Súdny dvor Európskej únie okrem iného uviedol v bodoch:

13. Podľa vnútroštátneho súdu je cieľom týchto vnútroštátnych ustanovení zaručiť ochranu spotrebiteľa v rozsahu, v akom spotrebiteľ nemôže byť povinný v prípade predčasného zosplatnenia zmluvy o úvere, ktorú uzavrel s predajcom alebo dodávateľom, platíť bežné úroky, keďže platba úrokov z omeškania a prípadných pokút stanovených v tejto zmluve, ako aj prípadnej náhrady škody, pokrývajú škodu, ktorú tento predajca alebo dodávateľ skutočne utrpel.

14. V rozsahu, v akom sa vnútroštátny súd svojou prvou otázkou pýta, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 bránia uvedeným vnútroštátnym ustanoveniam, treba uviesť, že cieľom tejto smernice je podľa jej článku 1 ods. 1 aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov týkajúce sa nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

15. Okrem toho podľa článku 1 ods. 2 uvedenej smernice zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.

16. V tejto súvislosti Súdny dvor mnohokrát spresnil, že ako vyplýva z trinásteho odôvodnenia smernice 93/13, vylúčenie z pôsobnosti tejto smernice stanovené v uvedenom článku 1 ods. 2 sa vzťahuje na ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu, a na ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak medzi stranami nedošlo v tejto súvislosti k inej dohode. Toto vylúčenie je odôvodnené skutočnosťou, že možno legitímne predpokladať, že vnútroštátny zákonodarca našiel rovnováhu medzi všetkými právami a povinnosťami zmluvných strán niektorých kategórií zmlúv, t. j. rovnováhu, ktorú mal normotvorca Únie výslovne v úmysle zachovať (rozsudok Banco Santander a Escobedo Cortés, bod 43, ako aj citovaná judikatúra).

17. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora v podstate vyplýva, že uvedená výnimka sa vzťahuje na iné záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, než sú ustanovenia týkajúce sa kontroly nekalých podmienok, najmä na ustanovenia týkajúce sa rozsahu právomocí vnútroštátneho súdu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (rozsudok Banco Santander a Escobedo Cortés, bod 44, ako aj citovaná judikatúra).

18. V prejednávanej veci po prvé z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, majú zákonnú alebo regulačnú povahu a nie sú prevzaté do zmluvy dotknutej vo veci samej.

19. Po druhé vnútroštátny súd na jednej strane spresňuje, ako bolo uvedené v bode 28 tohto rozsudku, že podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať práv, ktoré mu tento zákonník alebo osobitné ustanovenia priznávajú, takže tieto práva sú pre zmluvné strany záväzné bez ohľadu na to, čo si dohodli v predmetnej zmluve. Na druhej strane zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia uvedené v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa netýkajú rozsahu právomoci vnútroštátneho súdu posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky, a všeobecnejšie sa nezdá, že by sa vzťahovali na preskúmanie nekalých podmienok. V dôsledku toho, s výhradou overení, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, sú tieto vnútroštátne ustanovenia vylúčené z pôsobnosti smernice 93/13.

20. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však tiež vyplýva, že zmluva o úvere, o ktorú ide vo veci samej, obsahuje podmienku, ktorá ukladá dotknutému spotrebiteľovi, aby v prípade predčasného zosplatnenia tejto zmluvy zaplatil predajcovi alebo dodávateľovi tak úroky z omeškania, ako aj bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do skutočného splatenia požičanej sumy. Takýto súbeh úrokov bol podľa spoločnosti Prima banka Slovensko povolený Súdnym dvorom v rozsudku Banco Santander a Escobedo Cortés. Podľa tohto účastníka konania vo veci samej Súdny dvor v tomto rozsudku definoval účel bežných úrokov ako protihodnotu za použitie finančných prostriedkov

až do ich splatenia. Keďže spotrebiteľ dané prostriedky takto použil, mal by z tohto dôvodu platiť aj bežné úroky. Za týchto podmienok má vnútroštátny súd pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktorá neumožňuje kumuláciu úrokov z omeškania a bežných úrokov, s uvedeným rozsudkom.

21. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, sa vnútroštátny súd okrem iného pýtal na to, či ustanovenia smernice 93/13 bránia vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej dôsledok nekalej povahy jednostranne stanovenej podmienky zmluvy o úvere uzavretej so spotrebiteľom, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, spočíva v celkovom zrušení týchto úrokov, pričom bežné úroky stanovené v tejto zmluve naďalej plynú.

22. Súdny dvor v bode 75 rozsudku vo veci Banco Santander a Escobedo Cortés osobitne pripomenul, že smernica 93/13 nevyžaduje, aby vnútroštátny súd neuplatnil, okrem podmienky vyhlásenej za nekalú, podmienky, ktoré neboli kvalifikované ako nekalé.

23. Okrem toho Súdny dvor v bode 76 tohto rozsudku spresnil, že z tejto smernice nevyplýva, že neuplatnenie alebo zrušenie podmienky zmluvy o úvere stanovujúcej sadzbu úrokov z omeškania z dôvodu jej nekalej povahy by malo tiež viesť k neuplatneniu alebo zrušeniu podmienky tejto zmluvy stanovujúcej sadzbu bežných úrokov, a to o to viac, že tieto rozdielne podmienky musia byť jasne odlíšené. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nesplnenie povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností, a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku. V uvedenom bode Súdny dvor poznamenal, že bežné úroky majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej splatenia.

24. Súdny dvor toto riešenie založil na ciele sledovanom smernicou 93/13, ktorým je ochrana spotrebiteľa a nastolenie rovnováhy medzi zmluvnými stranami vylúčením uplatnenia podmienok považovaných za nekalé, pričom sa má v zásade zachovať platnosť iných podmienok predmetnej zmluvy (rozsudok Banco Santander a Escobedo Cortés, bod 75).

25. V dôsledku toho z rozsudku Banco Santander a Escobedo Cortés nevyplýva, na rozdiel od toho, čo zrejme naznačuje Prima banka Slovensko, že ustanovenia smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý uzavrel zmluvu o úvere so spotrebiteľom, požadovať v prípade predčasného zosplatenia tohto úveru a na základe ustanovení tejto zmluvy, aby boli okrem úrokov z omeškania zaplatené aj bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatení až do úplného splatenia požičanej sumy.“

26. So zreteľom na výsledky prejudiciálneho konania v danej veci odvolací súd sa v súlade s ust. § 393 ods. 3 CSP odkláňa od rozhodnutia č. 4 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR č. 1/2021, ktoré nezohľadňovalo výsledok prejudiciálneho konania v tejto veci a zotrváva na názore o právnej nemožnosti kumulácie úrokov s úrokmi z omeškania a to z týchto dôvodov:

27. Odvolací súd je presvedčený, že vzhľadom na výsledok prejudiciálneho konania v prejednávanej veci, má veriteľ podľa slovenského práva proti dlžníkovi (vrátane dlžníkov spotrebiteľov) právo na úroky z omeškania, ktorých výšku stanovuje vláda svojim nariadením podľa stavu ekonomiky.

28. Ak však veriteľovi vznikla škoda, ktorá je vyššia ako úroky z omeškania, veriteľ má právo aj na náhradu škody. Ak vznikla veriteľovi škoda, veriteľove právo na náhradu škody zákon neobmedzuje.

29. Jediným obmedzením je limit skutočnej škody. Zákon však prikazuje od škody odpočítať úroky z omeškania, ktoré plnia funkciu minimálnej paušálnej náhrady škody, no vlastnosť paušálu (úrokov z omeškania) je tolerovaná tým, že inštitút úrokov z omeškania súčasne plní aj funkciu sankcie.

30. Veriteľ má možnosť využiť aj ďalšie sankcie, akou je napríklad zmluvná pokuta, no ak všetky sankcie dosiahnu výšku samotnej istiny pohľadávky, tak následne má veriteľ už len právo na úroky z omeškania.

31. Zákonná úprava teda priznáva veriteľom úplné odškodnenie za ujmu, ktorá im vznikla tým, že spotrebiteľ porušil zmluvu. Zákonná úprava reguluje takýto režim voči všetkým veriteľom peňažných pohľadávok, napríklad zo zmlúv o dielo, zmlúv o nájme a rovnako aj zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere

a iných. Občiansky zákonník pri úrokoch z omeškania nijako nezvýhodňuje banky a iných obchodníkov s úvermi oproti iným majiteľom peňažných pohľadávok.

32. Odvolací súd poznamenáva, že práva veriteľa na úroky z omeškania veriteľovi patria zo zákona, a teda aj v prípade, ak by neboli dohodnuté. Zákon teda garantuje pri omeškaní spotrebiteľa veriteľovi úplnú náhradu škody, no súčasne v spotrebiteľských veciach zakazuje zmluvou zhoršenie právneho postavenia spotrebiteľov.

33. Zákon zakazuje, aby sa zmluvou zhoršilo postavenie spotrebiteľa oproti právnomu stavu podľa Občianskeho zákonníka (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

34. Nemali by byť pochybnosti o tom, že popri zákonom stanovenom sankčnom mechanizme, ktorý predpokladá úplné odškodnenie ujmy veriteľa, je ďalšia záťaž, a to zmluvnými úrokmi (kumulácia úrokov) záťažou už nad rámec zákona a zhoršuje postavenie spotrebiteľa oproti zákonnému stavu, čo je zakázané v § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

35. Ak by sa nebral zreteľ na slovenskú právnu úpravu a vychádzalo by sa len z povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania, nastáva z pohľadu platného práva pre spotrebiteľa krajne nespravodlivá situácia. Veriteľ by totiž po tom, ako jednostranne vyvolal default, mal zachované nielen všetky práva zo zmluvy vrátane úrokov, ale by si mohol pripočítať k úrokom aj úroky z omeškania, iné sankcie a tiež príležitosť na náhradu škody. Na druhej strane by spotrebiteľ nemal zo zmluvných benefitov zachovanú žiadnu výhodu.

36. Pomer zachovaných príležitostí zo zmluvy by teda po defaulte bol 100:0 v neprospech spotrebiteľa a veriteľ k svojim „100“ by mal plus výhody plynúce zo zákonného sankčného a reparačného mechanizmu.

37. Každý veriteľ pohľadávky, ktorá má vlastnosť, že je finančná, má voči spotrebiteľovi po vzniku omeškania právo na úroky z omeškania, ktoré zákon limituje. Nie teda právo na úroky, ktoré sú cenou za poskytnutie peňazí za ich užívanie počas zmluvou aprobovaného obdobia a to je obdobie do splatnosti.

38. Kým do splatnosti ide o stav v súlade so zmluvou a ktorému zodpovedajú zmluvné úroky, tak stav omeškania po splatnosti je stavom porušenia práva spojený s nárokmi z porušenia práva, najmä so sankciami a reparáciou škody.

39. Slovenská právna úprava, teda ad. 1 neupravuje úroky za užívanie peňazí poskytnutých spotrebiteľovi po splatnosti, ale len úroky z omeškania plus iné sankcie plus náhrada škody a ad 2. zakazuje zmluvou zhoršenie zákonom regulovaného stavu pod ad. 1 (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

40. Navyše rozsudkom Súdneho dvora EÚ v tejto veci (C-192/20) boli vyvrátené aj argumenty Banky o výklade rozsudku Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 (že úroky patria až do vrátenia peňazí) v jej prospech.

41. Podľa § 519 Občianskeho zákonníka, právo veriteľa na náhradu škody spôsobenej omeškaním dlžníka nie je dotknuté; pri omeškaní s plnením peňažného dlhu možno však náhradu škody požadovať, len pokiaľ nie je krytá úrokmi z omeškania alebo poplatkom z omeškania.

42. Na úvod v bode 27 Súdny dvor upresnil, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania na jednej strane vyplýva, že podľa § 519 Občianskeho zákonníka má veriteľ v prípade omeškania so splácaním peňažného dlhu nárok na náhradu škody, ktorá z toho vyplýva, pokiaľ táto škoda nie je pokrytá úrokmi z omeškania, ktorých výška je v súvislosti so zmluvami o spotrebiteľskom úvere podľa § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 obmedzená.

43. Zhrňujúc uvedené výsledok prejudiciálneho konania v tejto veci je potrebné vykladať vo svetle rozsudku Súdneho dvora EÚ tak, že:

44. Pokiaľ právna úprava v ustanovení § 519 Občianskeho zákonníka umožňuje veriteľovi požadovať náhradu škody, tak v zásade po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru, veriteľ nemá právo na dohodnutý úrok z istiny.

45. Inak povedané, po defaulte úveru zo strany veriteľa kumulácia dohodnutého úroku s úrokom z omeškania podľa § 517 Občianskeho zákonníka je vylúčená.

46. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. a v súvisiacom výroku o trovách konania rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 CSP potvrdil.

47. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaný bol úspešný no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z článku 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní strane nároku na náhradu trov odvolacieho konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nie len nerozumné, ale aj v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

48. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).